

licitant pred licitacijo položiti, znaša 300 K. Po ložnina in zakupnina se morate v največje podobre takoj položiti. Ostali dražbeni pogoji se lahko na glavarstvu vpogledajo.

V Trstu — tako poroča cenzurirani list „Delavec“ v Ljubljani — se je neoficijelno izvedlo za napoved vojsko v nedeljo ob pol 5. uri popoldne. Ob 5. popoldne je naznanjal „Osservatore Triestino“, da je suspendiran tržaški občinski svet. Ob 7. zvečer je okoli 3000 večina tržaških Italijanov in Italijank prodiralo proti italijanskemu konzulatu, katerega so pa stražili kordoni vojaštva. Eti kordoni se je množiči posrečilo prodreti, a pol stotinje vojakov je množič potisnilo preč. Vojaščto je množica pozdravljala. Ob pol 8 zvečer so bile velike demonstracije pred „Piccolovim“ uredništvom, ki ga je množica poskušala začeti. Nato so demonstrantje kavarno „Volta di Chiozza“ popolnoma razbili ter začeli. Ognjegasci, ki so prihiteli gasiti, so bili izvijžgani. Verdijev spomenik je bil polit s črnim, čez Verdijev ime pa napravljen velik krž. Drevje okoli spomenika je izruvan. S spomenika Rosettijevega so vrgli petoglatoto zvezdo. „Gnnastico“ so popolnoma demolirali in začeli. Ob pol 10. zvečer se je množica zopet zbrala pred „Piccolovim“ uredništvom, ki ga je začela. Prihitelo je vojaščto in finančna straža, ki pa ognja ni mogla ometiti. Ogenj je trajal do 9. popoldne v pondeljek. Pred hotelom „Volpich“ so bile manifestacije častnikom. Druga skupina demonstrantov je napadla nekaj prodajalcev. V pondeljek je bilo vse mesto v zastavah in prodajalne zaprte. Iz „Ginnastiche“ so se še v pondeljek dopoldne šigali kot hiša veliki plameni. Italijanska tržaška množica je klicala „Abasso Italia“, Abasso le pigne!“ (pinje). — Iz Trsta se poroča: Namestnik baron pl. Fries-Skene je poveril začasno upravne posle mestne občine tržaške namestništvemu svetniku Ivanu Krekiju Strassoldo zu Trenlandu.

Preki sod. Praška policija naznana: Preki sod oobsodil je infanterista Jožeta Kuderna, infanterijskega polka štev. 102 zaradi zločina upora na smrt potom ustreljenja. Sodbo se je izvršilo na eksercijskem prostoru v Motalu. — Divizijska sodnija v Stari Pazovi je dne 30. p. m. kolarja Gjoko Robiča iz Golubince zaradi zločina zapeljavjanja k prelomu zvestobe vojakov na smrt oobsodilo. Sodba se je dne 8. maja javno izvršila.

Zivljenskih sredstev pričenja na sejmih v mestih in trgih Spodnje-Štajerske primanjkovati. V Ptunu n. pr. se je v zadnjem času prav občutno opazilo, da okoliški kmetje ne prinašajo več toliko zelenjave, solate, jajc, mleka itd., kolikor to prebivalstvo potrebuje. Vzroki tega pojava so razni. Na eni strani imamo v mestu velikansko množico vojaštva in ranjencev, v bližini (v Sternthalu) pa ruskih vjetnikov. V drugi vrsti pa so krivi pomankanja življenskih sredstev gotovi brezvestni špekulant, ki še vedno vključuje strogim oblastvenim določbam okoli mesta svoje oderuške prste stegavajo in ljudi naravnost pregorvarajo, da naj ne nosijo pridelke v mesto. Končno pa nekateri kmetje tudi misijo, da je nadzorstvo v mestu, ki grozi le posameznim oderuhom, prestrogo. Po našem mnenju se poštenemu kmetu tega nadzorstva res ni treba dati; v mestu se plačuje razmeroma tako visoke cene za vse pridelke, da se noben kmet ne more pritožiti. To mora vsakdo priznati, kadar ni tako nepatriotično nesramen, da hoče vojno bedo ubogega ljudstva v namene svoje oderuške sebičnosti zlorabljati. Ljudje okoli mest in trgov naj premisijo, da so ravno tako gospodarsko zavezani na mesta in trge, kakor ti na svojo okolico. Ako bi pomankanje donašanja življenskih sredstev res se še povečalo, potem si bomo morali ravno sami ali pa s pomočjo oblasti pomagati. Poštene kmetovalce in zlasti naše somišljenike pa prosimo, naj ne poslušajo špekulantov in hujšačev, marveč naj le kolikor mogoče svojih pridelkov na mestna sejmišča prinašajo, kjer jih bodojemo prav dobro prodali. Mi smo bili vedno prijatelji kmata in to tudi ostamemo. Krvica se ne sme nobenemu stanu delati in vsak ima pravico, da kaj zaslubi. Ali pretirati se ne sme. Vsi žrtvujemo mnogo v tej krvavi vojni; bodimo vsled tega tudi složni!

Razglas. Od 13 junija 1915 naprej se sme

vsled ukaza ces. kr. namestništva v Gradcu z dne 23. maja 1915, dež. zak. štev. 38, po vsem Štajerskem oddajati kruh in moka neposrednim porabnikom le proti uradnim izkaznim kartam ces. kr. namestništva. Pod moko se razumevajo vse iz zinj dobavljeni mlinski izdelki (moka, zdrob, ječmenček in jed) izvzemši otrobov. Te izkazne karte se bodo za občine izdajale hišnim predstojnikom po številu oseb, ki se imajo prehraniti. Karte se glase na 1 kg 75 dkg moke ali 2 kg 45 dkg kruha. One osebe pa, pri katerih se pri gospodarstvu nahaja več nego 3 kg zrnja ali 2 kg 50 dkg moke za osebo, dobę le zmanjšane izkazne karte, ki se glase le na 1 kg 25 dkg moke ali 1 kg 75 dkg kruha. Tako dolgo, dokler se pri katerem gospodarstvu nahaja začela začela več nego 12 kg zrnja ali 10 kg moke na dne svoje tega gospodarstva nobenih izkaznih kart. Opozori se na to, da kakor do sedaj, nikdo ne sme za osebo in dan več porabiti nego 30 dkg zrnja ali 25 dkg moke. Izkazne karte so javne liste, kojih ponarejanje bo se kazovalo po kazenskem zakonu. Pri prvi izdaji uradnih izkaznic dobri vsakdo tiskovino za novo napoved še nahajajočih se začeli moke, zrnja in oseb, ki se morajo prehraniti pri njegovem gospodarstvu. Napovedi napovedi bodo se zelo strogo kaznovale. Kdor obratom drugim oddaja kruh ali moko (t. g. voci, peki, gostilničari i. t. d.) mora pri njej od strank oddane izkazne karte vsakdo nedeljo izročiti pri izdajnem mestu v pregledovanju. Kruh se sme le peči v obliku kolačev ali štruc in le s težo 35 dkg, 70 dkg, 140 dkg. Gostilničarjem je prepovedano prodajati močnata jedila vsake vrste brez istočasne oddaje drugih jedil. Ob jednem se na podlagi § 10 zgoraj omenjene odredbe ukrene, da se imajo ovi prihranki, kateri se do kažejo z odrezki odjemalev nevporabljenih izkaznih kart, obrniti v posebno poštevanja vrednih slučajih kot priboljšek takim osebam v prid, kateri se preživljajo s težkim delom (posebno tudi nočnim delom). V to svrhu morajo oddati vsa osebe, katere dodeljene karte ne porabijo popolnoma, ostanki kart občinskega predstojništva, kjer se ima tudi vsaka prostovoljna trajna odpoved na del izkazne karte zabilježiti. Prestopki tega ukaza ali predpisov, ki so izdani na podlagi tega, bodo se kaznovati, ako dejanje ne spada pod strogo kazensko določbo, po § 35. cesarskega ukaza z dne 21. februarja 1915, drž. zak. štev. 41. od političnega oblastva z denarno kaznijo do 2000 kron ali z zaporom do treh mesecov, pri občutnih okolnostih pa z denarno globo do 5000 kron ali z zaporom do šest mesecov. Ako se kdo oobsodi po § 36. navedenega cesarskega ukaza, se lahko razsodi tudi na izgubo obrtnih pravice.

Gospodarske.

Podreja svinj s krmiljenjem odpadkov iz kuhišnj. gospodarstev in klavnic. Prepov d krmiljenja zrnja in mke, ki se je izdala o priliki sedanje vojne, ima za posledico, da se potreba klavnih svinj za prehrano prebivalstva v večjih krajih ne da več pokriti. Tozadovno bi se dala doseči precejšnja odpomoč, če bi se krmile svinje za podrejo namesto z zrnjem in moko z odpadki iz kuhišnj, gospodarstev in klavnic. Ti odpadki vsebujejo namreč različne rastlinske in živinske redilne snovi, koje rade žrejo svinje, od katerih je splet znano, da ne zavrnejo nikakšne piče; te snovi ščetinarji tudi prav dobro izkoristijo, toda dajat jih je treba zmirjati le sveže. Kako veliko redilno vrednost imajo te baže tvarine, ki navidezno niso nič vredne, razvidite iz tega, da gostilničarji, mesari in zlasti male obitelji že od nekdaj podrejajo svinje za furež s takimi odpadki.

Z odpadki po velikih mestih in v industrijskih krajih se dan za dnevom vržejo v stran velike vrednosti, ki bi se lahko ravno v sedanjih časih koristno uporabile. Temu je treba odpomoci. V to svrhu je treba edinega dela vsega prebivalstva, zlasti gospodinj in gospodarjev. Glavna stvar je, da se ti odpadki zberejo in shranijo snažno ter se odstrani poprej vsaka nesnaga, da jih moremo pušketom brez škode pokrmiti.

Zbirajo se naj:

Ostanki in odpadki iz kuhišnj in gospodinjstev, kakor ostanki kruha, peciva, krompirja, zelenjadi, sadja, mesa, kosti itd.

Odpadki klavnic, kakor na primer kri, čreva in drugi mesni odpadki.

Pri nabiranju kuhišnjih ostankov pa moramo svrati pred solno vodo raz povojenega mesa, kakor tudi pred slabimi pomijami, ker to povzroča pri svinjih, kakor nas učijo izkušnje, sili nevarne bolezni. Ob enem moramo opozoriti na to, da se mora ohraniti posoda za nabiranje teh odpadkov zmirjaj snažna. To se najboljše napravi s tem, da čisto izplaknemo posodo vsak dan, oparimo vsak teden enkrat ali dvakrat v velro

ostane vojo in postri še izplaknemo z apnenem vodo. Aklaste u previašča opustimo in to delo zanemarimo, preba idebiti. slabo želodci ščetinarjev, kojim smo krmili navedeni ubljani padke. Posodo za nabiranje odpadkov je treba postaviti na stojalo na prostem, na zračnem, suhem prostoru, nikarke ne v bližini stanovanj in tlevkov.

Dobro je tudi, če se prej navedenim odpadki prida nekaj plev, ki se dobijo pri mlativi, in plevi ovate in de elje.

Uporabljaj odpadkov:

Ostanki in odpadki iz kuhišnj gospodinjstev klavnic se naj skuhajo za vsako krmiljenje — krmiljaj vsak dan le dvakrat — pleva zrnja in pleva k namesto slednjih tudi zrezana otava in detelja, pa se le zgolj oparjo, potem pa vse skupaj shladiti in končati svinjam pomešano v na pol mehki obliki v konci, ki se dajo prenesti, na suhih prostorih na prostem. vsakem krmiljenju se naj ponudi ščetinarjem od mladih do jasnih tudi nekolkol mlačne, nežne zelenične mogoče detelje ali drugih odpadkov iz vrta in po zimni pa surove zvezane rone. Za pijačo dobijo svetlo čisto studenčino in zmajski osnašene posode. Tu se jom more dati prilika, da lahko rovijojo po vsakej jom sveže dani zemlji ali pesku, katerima primejajo netokolo oglja ali pepela.

Po vsakokratnem krmiljenju se morajo korita meljito osnašati.

Za krmiljenje prej navedenih odpadkov pa so pravne le suhe svinje od 6 mesecov naprej, ki niso kupljene na s jinj ali od svinjskih meštarjev, ampak od takih kmečkih ljudi, ki so ščetinarje vrgnili v nomu na prostem in vzrejali naravno. Svinje je treba imeti v zračnih in suhih svinjakih brez nastelj.

Jelovšek. (Gosp. Glasnik)

Ravnjanje in shranjenje koruze in koruzni izdelkov. Radci izredno velikega pomena, ki ga imajo koruzi in koruzni izdelki sedaj za prehrano ljudstva, treba vedno znova opozarjati na to, da je se mora koruzu in zlasti s koruzo moko jako skrbno ravnavati in shranjevati. Koruza in njeni mlinski izdelki pri nemernem ravnanju in shranjevanju posebno lahko splesi in sicer koruzna moka še veliko prej kakor koruza same. Da bi se tako odvrnila zdravstvena kakor tudi eden gospodarska škoda, se priporoča, nabavljati koruzo koruzno moko samo v takih množinah — zlasti v pri domačem gospodarstvu — ki so potrebne za kritje potrebe za najkrajši čas. Ker je pričakovati, bo dovoj koruze za razpolago, zaradi tega je lahko opustiti v veliki kakor tudi v majhni trgovini vkladiti koruze v množinah, ki bi se v slučaju, da zaostaja predaj, lahko pokvarile. Vedno je pri prevzemjanju dobri koruze in koruzne moke, pri nakupovanju in pri polovanju paziti na to, da se dobavljajo ozirome, vporabljeno vedno le dovolj posušeno, nepokvarjeno blago. Blago, ki se sbrinjajo, zlasti v velikih množinah se mora razgledati, vedno le v svetlih, suhih prostorih in ne v predebelih plasteh in se mora vedno pridno premesavati; pri primernem opravljanju tega naravnega sušenja izgubi v preveč vlažna koruza velik del svoje mokrite in se lahko že v 8 do 10 dneh podeluje oziroma razpečava.

Zarjanje vijakov in vijakovih matic. Lahko zabrani s prav pripristem sredstvom. Fin grafit olje se zmeša v kašo, v katero se da vijake in matice pred rabo. Iz tega nastane fina prevleka, ki odvraza zarjanje vijakov in matic tako, da jih je vsak čas lahko odviti. Opozarja se še na to, da je grafitovo maženje gokrat priporočati. Ona vpliva tudi v mokrih prostorih celo z velikim vsephom pri privijanju na prostem, velikim vsephom, ne da bi se pri primernem zavarovanju vijakov moralno batil prelahkega odvijanja brez človeškega sodelovanja v obratu („Rokodelski stroj, [„Werkzeugmaschinen“] 1915].

Varujte gnoj! Kdor sedaj gospodarski gnoj slabje pripravlja in napačno vporablja, kdor zlasti pusti gnojico ostaneti, ta se pregreši težko nad svojim lastniki žepom (denarjem) in zlasti tudi nad preživljanjem ljudstva, on dela na roke našim sovražnikom. Eden voz naloženih smeti po 12½ meterskih stotov ima 6 kilogramov dušika, eden sednadvajsetna gnojnica po 10 hektolitrov, ima 4 kilograma dušika, 1 hektolitar ne skisane živinske scalnice ima 1—1½ kilograma dušika. (Frick „Rundschau“ od 20. aprila).

Amonijak v konjskem hlevu. Za odpravo amonijakovih izblapevanj v konjskih hlevih, se priporoča siedete. Na strop hleva se pritrdi nekaka ptičja kletka napravljena iz lat in se napolni narahlo z otruskih oblačnj, ki so bili poprej napojeni z redko žveplenovo kislino. Ti otruski sesajo neprehenomljivo amonijak, se morajo podočni smeti po 12½ meterskih stotov, nato se jih vrže v jamo za gnojnico, da se ta kislina popolnoma z amonijakom nasiti in da se morejo otruski porabititi za gnojnik. Ako ni jame za gnojnik, tedaj se naj vržejo otruski na gnojni kup. Tudi odvrača kakor bo pač znano, izblapevanje amonijaka, ako se posiplje konje z gipsom (Erick „Rundschau“ od 20. aprila).

Razkuževanje vojaškega perila. Mnogo naših vojakov poslajo sedaj svojo perilo domu, da se ondi spere. Mogoče je, da se takih slučajih prenese mrčes ali pa kaka nalezeta bolezni. V nevarnosti so v tem oziru posebno perile. Temu se lahko opomore, ako se perilo razkuži. Najhitreje in najgotovjeje učinkovito v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoti v vodo, ki vsebuje 3% raztopljene surovega lysofora. Perilo vsled tega ravnanja ničesar ne trpi. Zagotovilo, da bo lastnik okuženega perila nekaj bolan ali tudi še sedaj, bolan, ne vsebuje nikake obrameb, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja,

Celo zlato uro kot gratis-premijijo in druge vrednostne predmete, je dobitek, ki ga vživajo čitalci tega lista, ako poslanejo kupci krščanske fabrike ur H. Suttner v Ljubljani č. 701. To je jasno lahko mogoče, kajti cene so vselej posledi lastne fabrike ur v Švici, jasno nizke. Tako stane n. pr. dobro idoča trajna švicarska anker-remontoar-ura, sistem Roskopf, z lepim niklastim oblošenjem.